Dergilerden Seçmeler

Hazırlayan : Ömür TÜRKSOY

Ömür Türksoy, 1978 Yılı'nda ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden mezun oldu. 1983'de aynı bölümden yüksek lisans derecesi aldı. Ankara Nazım Plan Bürosu'nda (1985 - 1989) çalıştı. Halen, TÜBİTAK Deniz Bilimleri ve Çevre Araştırmaları Grubu'nda çalışmaktadır.

ENFLASYON VE KONUT TALEBİ : YENİ BİR BAKIŞ AÇISI

Inflation and Housing Demand: A New Perspective

Joyce MANCHESTER

Journal Of Urban Economics, 1987, Cilt 21, s. 105 - 125.

1971-78 yılları arasında Amerika'da 42 metropoliten alanda, yeni konut fiyatları üzerine yapılan bu çalışmada, enflasyonun konut pazarı üzerindeki etkileri araştırılmaktadır. Sonuçlar, gerçek kullanıcı maliyetlerine göre gerçek konut fiyatları esnekliği tahminlerinin aşağıya doğru keskin bir eğitimde olduğunu göstermektedir. Bu, değişkenlerdeki hata sorunundan kaynaklanmaktadır. Beklenen enflasyonun tahmininde, hata terimi açıkça kabul edildiğinde, gerçek konut fiyatlarıyla gerçek kullanıcı maliyetleri arasındaki negatif ilişkinin çok güçlü olduğu görülmektedir. Bu analiz literatürde negatif nakit akışı etkileriyle pozitif vergilenmemiş sermaye kazançları ve enflasyon nedeniyle düşün gerçek ödeme etkileri arasındaki çelişmenin açıklanmasına da yardımcı olmaktadır.

KENTSEL GELİR DAĞILIMI VE EKONOMİK GELİŞME

Urban Sector and Economic Development

Charles M. BECKER

Journal of Urban Economics, 1987, Cilt 21, s. 127 - 145.

Bu makalede kentsel kesinde eşitsizlik ölçütleri ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişki gelişmekte olan ve yeni sanayileşmiş 25 ülke örneğinde incelenmektedir. Sonuçta, kentsel gelir dilimlenmesinde en altta yer alan beşte birlik

dilimin payının önceleri düştüğü, sonra kişi başına düşen gelirdeki artışla yükseldiği "U" şeklinde bir ilişki gözlenmektedir. Gelişme ölçütü olarak kişi başına düşen milli gelir yerine kişi başına düşen kentsel gelir alındığında bu ilişki daha da güçlenmektedir. Eğriler, en alt gelir düzeyindeki beşte bir için kişi başına düşen gelirin gelişme ilerledikçe sürekli düşmeye devam etmeyeceğini, ancak çok yavaş olarak yükselebileceğini göstermektedir.

METROPOLİTEN ALANDAKİ MEKANSAL YAPININ İŞE GİDİŞ - GELİŞ ZAMANINA ETKİSİ

The Influence of Metropolitan Sapatial Structure on Commuting Time

Peter GORDON, Ajay KUMAR, Harry W. RICHARDSON

Journal of Urban Economics, Eylül 1989, cilt 26, sayı 2, s. 138 - 151

Tek merkezlilik, merkezi iş bölgesine yakın alanlardaki izdihamı artırdığı için, kentin büyümesi devam ettiği sürece, elverişsiz bir durum yaratmaktadır. Bu izdiham maliyetleri, tek başlarına bile, çok merkezli metropoliten bölgelerin oluşmasının yeterli temelini oluştururlar. Çok merkezli kentlere ilişkin kuramsal modeller, ev-iş seyahati için genellikle daha kısa süre öngörürler, çünkü hanehalklarının, ulaşımı minimize etmek amacıyla iş alanlarının çevresindeki konut bölgelerinde yerleşeceğini varsayarlar. Bununla birlikte; hemojen bir dağılım göstermeyen ekonomik sektörler, heterojen işgücü ve parçalanmış konut bölgeleri, metropoliten alanda ortalama seyahat süresinin tersine uzun olması sonucunu getirebilmektedir. Bu sonuçlardan hangisinin daha geçerli olduğu, üzerinde çok çalışılmamış bir sorudur. İş merkezlerinin sayısından başka, kentin büyüklüğü ve yoğunluğu da ulaşım süresini etkilemektedir, ancak aradaki ilişkiler açık seçik değildir. Makalenin sektörler bazındaki karşılaştırmalı sonuçları, metropollerin mekansal yapısının ev-iş arasındaki ulaşım süresine etkilerine ilişkin sorulardan bazılarını yanıtlamaya yardımcı olmaktadır. Kuramın tahminleri doğrultusunda, çok merkezli ve yaygın metropol bölgeler ev-iş arası ulaşım süresinin kısalmasını kolaylaştırmaktadır. Yoğunlukla ilgili sonuçlar, yoğunluğun farklılaştırılması gereğine işaret etmektedirler. Düşük konut yoğunlukları ve yüksek endüstri yoğunlukları, ev-iş arası ulaşım süresinde ekonomiler sağlamaktadır. Öte yandan, ev-iş arası seyahat süresi ile ticari yoğunluklar arasındaki pozitif bağıntı, genellikle merkezde yer alan büro bölgeleri etrafındaki tıkanıklığın sürekliliğine işaret etmektedir. İşgücü-arazi oranlarının yüksek olduğu durumlar, çevredeki caddelerde büyük bir trafik yükü yaratmaktadırlar. Sonuçların, kamu ulaşımını kullananlar için de benzer olması, bu grubun da otomobille seyahat edenler kadar, ev - iş arası yolculuk sürelerinden sağlanacak ekonomilere duyarlı olduklarını göstermektedir.

YERLEŞMENİN BÜYÜMESİ OYUNU : BİR ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Community Growth Gaming : A Survey Method

Reiko HABE

Environment and Behavior, Mayıs 1989, Cilt 21, Sayı 3, s. 298 - 322

1970'lerin sonundan beri birçok çalışmada toplumun büyümesini denetlemenin ya da yönetmenin ön koşulları ve sonuçları tartışıldı. Ancak bu çalışmaların oldukça azı, büyüme denetimi fikrini besleyen kentli dürtülerine ilişkin iddialar öne sürdü. Bu iddiaların çoğu da büyüme denetiminin etkilerine ilişkin spekülasyonlardır. Kentli dürtülerine ilişkin ampirik çalışmaların azlığı, incelikli algılamamar ve gizli tutumlarla ilgili araştırmaların teknik güçlüklerle karşı karşıya olması nedeniyledir. Ayrıca araştırmacılar, insanların, büyümenin denetlemesi konusunda gerçekten ne hissetkiklerini söylemeyebileceklerinden kuşku duyarlar. Bu yazıda, bireylerin, büyümenin denetlenmesine ilişkin algılarını ve tutumlarını doğrudan inceleyerek kentlilerin niyetlerini belirlemeye yönelik ampirik bir araştırma sunulmaktadır. Bireylerin sosyal olarak duyarlı oldukları konulardaki duygularını ortaya çıkarmak için özel olarak tasarlanmış bir oyun yöntemi geliştirilmiştir. Bu yöntemde kentlilerden kendilerini, yerleşmelerindeki üç bölge için öngörülen üç adet konut gelişme önerisini değerlendirmek durumunda olan karar vericiler olarak

düşünmeleri istenmiştir. Üç öneri de resim ve grafik olarak ve dört ölçüt açısından görselleştirilmiştir. Büyümenin denetlenmesine ilişkin eleştirilerdeki yaygın iddiaların tersine, sözkonusu araştırma göstermiştir ki büyümeye karşı çıkan kentliler, mutlaka seçkinler sınıfından bireyler olmak durumunda değildir. Tersine onlar esas olarak banliyölerin sunabildiği aile odaklı yaşam biçimini korumaya dönük dürtülerle hareket etmektedirler.

BİLGİ EKONOMİSİNDE TEKNOLOJİK DEĞİŞİM VE MEKANSAL DÖNÜŞÜM: 1. KENT SİSTEMİNDE YAPISAL BİR GEÇİŞ MODELİ

Technological Change and Spatial Transformation in an Information Economy: 1. A Structural Model of Transition in the Urban System

A. KUTAY

Enviroment and Planning A, 1988 Cilt 20, Sayı 5, s. 569 593.

Yazıda, işyerlerinin konumu çerçevesinde bir kentsel arazi kullanım modeli geliştirilmiştir. Modelle, iş merkezlerinin ne sayısı, ne de konumu önceden saptanmıştır. Bunlar, parametrelerin değerlerine bağlı olarak model içinde belirlenmiştir. İşyerleri ve hanehalkları, arazi için rekabet ederler ve kentsel arazi, denge unsunu olarak işlev görür. Makalede, fiziki uzaklık ve ulaşım maliyetlerine dayalı geleneksel yerseçim kuramıyla (Location Theory), çağdaş kent biçiminin mekansal yapısının açıklanamadığı gösterilmektedir.

TURİSTTEN TURİZM GİRİŞİMCİSİNE, TÜKETİMDEN ÜRETİME: CORNWALL - İNGİLTERE ÖRNEĞİ

From Tourist to Tourism entrepreneur, From Consumption to Production: Evidence From Cornwall, England

A. M. WILLIAMS
G. SHAW
J. GREENWOD

Environment and Planning A, Aralık 1989, Cilt 21, Sayı 12, s. 1639-1653

Turistler ve turizm servislerinin sunumuna ilişkin çok sayıdaki araştırmanın varlığına karşın, turizm girişimciliğinin sosyal ve kültürel yönleri ve turizm girişimcilerinin özellikleri üzerine yapılmış araştırmalar azdır. Oysa konunun bu boyutu, turizm sektöründeki firmaların oluşumları, işleyişleri ve kapanışlarına ilişkin analizler açısından çok önemlidir. Bu makalede turizm girişimciliğinin sosyal kökenleri, iki temel süreç vurgulanarak araştırılmaktadır ki bunlar, turizmci olmadan önce işveren olma ve işçi olma durumlarıdır. Veriler Cornwall ile ilgili bir çalışmadan alınmıştır. Çalışmada, gruplandırılmış örneklem yöntemiyle seçilmiş ve farklı yerel ekonomik çevrelerle farklı turizm sektörlerini temsil eden 411 firma ele alınmıştır. Eski iş deneyimi ve sermaye oluşumu Cornwall turizmine yalnızca kısmi bir açıklama getirmektedir. Ticari dürtülerin ve göç olgusunun daha derin analizleri, ekonomik nitelikli olmayan karar verme sürecinin önemli bir boyut olduğun ortaya çıkarmaktadır. Bu da, turizm girişimciliğinin üretimden çok bir tüketim biçimi olarak görülebileceğine ve bir bütün olarak orta sınıf girişimciliğiyle ilişkilerine ilişkin sorular akla getirmektedir.

YAŞAM KALİTESİNİN GÖSTERGELERİ: YÖNTEME İLİŞKİN BAZI KONULAR

Indicators of Quality of Life: Some Methodological Issues

R. J. ROGERSAN
A. M. FFİNDLAY
A. S. MORRİS
M. G. COOMBES

Enviroment and Planning A, 1989, cilt 21, s. 1655 - 1666

Yaşam kalitesinin değerlendirilmesinde 'öznel' ve 'nesnel' göstergeleri birleştirmenin önemi giderek bir araştırma amacı haline gelmiştir. Makalede bu amaca yönelik bir çaba olarak, yaşam kalitesini ölçmek için yeni bir yöntem tartışılmaktadır. Yöntem, İngiltere'deki en büyük 38 kentin sosyal, ekonomik çevresel özelliklerine ilişkin olarak, hem nesnel olarak ölçülmüş göstergeleri, hem de algısal olarak çıkarılmış ağırlıklar setini içermektedir. Bu ağırlıklar seti, seçilen göstergeler ve İngiliz kentlerinin sonuçtaki sıralanışı, yerel refah indeksi ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesini değerlendirmede, halka ait değerlendirme süreci gerçek durumu daha yakından yansıtmaktadır ki bu da benimsenen yaklaşımın gücünü göstermektedir.

PLANLAMA VE PLAN UYGULAMASI : DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ ÜZERİNE NOTLAR

Planning and Plan Implementation: Notes on Evaluation Criteria

E. R. AIEXANDER
A. FALUDİ

Environment and Planning B: Planning and Desing, 1989, cilt 16, s. 127 - 140

Bu yazı, 'iyi' ve 'kötü' planlama arasındaki ayrımla ilgilidir. Planların kalitesi ölçüt alındığında, planlama sürecine ilişkin üç görüş ayrıştırılabilir.
– Geleceğin denetlenmesi anlamında planlama ki bu durumda planların uygulanmaması başarısızlık anlamı taşır.
– Belirsizlik koşulları altında bir karar verme süreci olarak planlama ki bu durumda uygulama bir başarı ölçütü olmaktan çıkar, ancak bu nedenle de plan kalitesini ikna edici bir ölçüt olarak görmek zorlaşmaktadır.
– Daha ortada bir yaklaşımı benimseyen üçüncü görüşte ise, uygulama yine önemlidir ancak sonuçları yararlı olduğu sürece plandan sapmalara göz yumulur. Benzer ayrımlar uygulamaya ve program değerlendirmeye ilişkin yazında da yapılmaktadır. Bu makalede yazarlar, belirsizlik koşulları altında değerlendirme konusuna özenli bir yaklaşım geliştirmeye çalışmaktadırlar. Bu amaçla E. R. Alexander tarafından önerilen Politika - Plan / Program - Uygulama - Süreç (PPIP) modeline dikkat çekilmekte ve kapsamlı bir değerlendirme için beş ölçüt verilmektedir. Bunlar; uygunluk, ussal süreç, ön optimalite, sonraki optimalite ve kullanım olarak tanımlanmaktadır. Çalışmada, tablolar ve akım şemaları aracılığıyla oldukça ayrıntılı bir irdeleme yapılmıştır. Politika ve Planlama belirsizliklerle yüzyüzeyken, plancıların aynı zamanda politikaları, planları ve onların etkilerini de değerlendirebilecek durumda olma zorunlulukları, sonuçlar çerçevenin karşı durduğu çıkmazı oluşturmaktadır.

MEKANSAL NİTELİKLİ SORUN ÇÖZÜMÜNE BİR TEOREM İSPATLAMA YAKLAŞIMI

A Theorem - Proving Approach to Spatial Problem - Solving

C. J. WEBSTER

Environment and Planning B: Planning and Design, 1989, cilt 16, s. 171 - 186

Mantık programlaması, yapay zeka alanından üretilen yeni tür araçların bir grubu olup, veri işleme / yönetme ile ilgilenenlere yeni fırsatlar ve uğraş alanları sunmaktadır. Bu yazı mantık programlamasının temelini oluşturan kurama ilişkindir ve mekansal problemlerin mantık diliyle nasıl basitçe açıklanabildiğini ve daha sonra otomatikleştirilmiş teorem ispatına uygun bir sentaksa aktarılabildiğini göstermektedir. Otomatikleştirilmiş teorem ispatı uygulaması, genel amaçlı bir mantık programlama dili olarak PROLOG aracılığıyla gösterilmiştir ve PROLOG'un uygulanmasına ilişkin yazından örnekler alınmıştır. Mantık programlaması hem mükemmel bir programlama dili olarak, hem de bir model çerçevesi olarak sunulmaktadır, güçlü kuramsal temelleriyle mekansal sorunların formülasyonu ve çözümü için yeni, taze bir yaklaşımdır. Yazıda, bu alandaki potansiyel uygulamalara ilişkin göstergeler de yer almaktadır.